

13 Μαΐου 1991

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΠΙΚΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥ-
ΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ,
ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 149(β) ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΑΔΕΙΑ ΤΟΥ
ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 15(2)(β) ΤΟΥ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓ-
ΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ 1962, ΓΙΑ ΕΝΑΡΞΗ ΔΙΑΔΙΚΑ-
ΣΙΑΣ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 149(β) ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ,

Αιτητής.

(Αίτηση Αρ. 1/91).

5 *Σύνταγμα — Άρθρο 149(β) — Η προβλεπόμενη δικαιοδοσία — Προϋ-
ποθέσεις άσκησης της — Το άρθρο 149(β) δεν έχει ως αντικείμενο
την καθιέρωση διαδικασίας για τη διακήρυξη των δικαιωμάτων
των πολιτών ούτε χορηγεί actio popularis — Το άρθρο 149(β) δεν
παρέχει δικαιοδοσία ούτε συνιστά μέσο για την κρίση της συνταγ-
ματικότητας νομοθετικών διατάξεων.*

10 *Σύνταγμα — Άρθρο 31 — Οι διατάξεις του και ειδικά η ερμηνεία του
όρου "ψηφίζη" δεν παρουσιάζουν οποιαδήποτε ασάφεια — Το δι-
καίωμα του ψηφίζην στο πλαίσιο του άρθρου 31 — Οι επιλογές
που παρέχονται στον εκλογέα επαφίενται προς ρύθμιση στη νομο-
θετική εξουσία.*

15 *Με πολύ πρόσφατη απόφασή της η Ολομέλεια του Ανωτάτου
Δικαστηρίου είχε απορρίψει την αίτηση του αιτητή για παραχώρη-
ση άδειας να αποταθεί για την ερμηνεία προς το σκοπό διασαφήνι-
σης του όρου "ψηφίζη" που απαντάται στο άρθρο 31 του Συντάγ-
ματος (ο αιτητής είχε επικαλεστεί το άρθρο 149(β) του
Συντάγματος και στηρίχθηκε στον Κ.15(2)(β) των περί Ανωτάτου
Συνταγματικού Δικαστηρίου Διαδικαστικών Κανονισμών του
1962) και με την παρούσα εξέδωσε το σκεπτικό της απόφασης.*

20 *Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την αίτηση, αποφάσι-
σε ότι:*

1. Ελάχιστη προϋπόθεση για την άσκηση της δικαιοδοσίας που
παρέχεται από το άρθρο 149(β) του Συντάγματος για την διευκρί-
νιση ασαφών διατάξεων του Συντάγματος αποτελεί η ύπαρξη δια-
φοράς και σε σχέση με αυτή διαφωνίας μεταξύ του αιτητή και

άλλου προσώπου, αρχής ή οργάνου αναφορικά με την ερμηνεία εκ πρώτης όψεως διαφορούμενων προνοιών του Συντάγματος. Η διαφορά πρέπει να είναι εμφανής και να αποκαλύπτεται στο κείμενο της Αναφοράς και η αποσαφήνιση των προβαλλόμενων ως διαφορούμενων διατάξεων του Συντάγματος αποφασιστικής σημασίας για την επίλυση της διαφοράς.

5

Το άρθρο 149(β) δεν έχει ως αντικείμενο την καθιέρωση διαδικασίας για τη διακήρυξη των δικαιωμάτων των πολιτών ούτε αποτελέσει δικονομικό μέτρο εξομοιούμενο με αγωγή του δημοσίου (*actio popularis*). Η επίκληση των προνοιών του συναρτάται με την ύπαρξη διαφοράς και την αναγκαιότητα αποσαφήνισης των σχετικών διατάξεων του Συντάγματος προς επίλυσή της. Έξω από το πλαίσιο αναφύσεως διαφοράς, ο αιτητής δε νομιμοποιείται να προσφύγει στο Ανώτατο Δικαστήριο βάσει του άρθρου 149 (β).

10

2. Το άρθρο 149(β) δεν παρέχει δικαιοδοσία ούτε συνιστά μέσο για την κρίση της συνταγματικότητας νομοθετικών διατάξεων. Το Σύνταγμα αναγνωρίζει δύο τρόπους για την κρίση της συνταγματικότητας των νόμων. Τον προληπτικό έλεγχο που μπορεί να ασκηθεί πριν την έκδοση των νόμων με Αναφορά του Προέδρου της Δημοκρατίας βάσει του άρθρου 140, και τον παρεμπιπτόντα έλεγχο εφόσον κρίνεται απαραίτητο για την επίλυση αναφύσεως διαφοράς στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας. Στην τελευταία περίπτωση η κρίση της συνταγματικότητας του νόμου αναλαμβάνεται μόνον εφόσον το συνταγματικό θέμα προσδιορίζεται ρητά και επακριβώς και νοουμένου ότι είναι αναπόφευκτη για την επίλυση της διαφοράς. Η άσκηση δικαιοδοσίας βάσει του άρθρου 149(β) για την κρίση της συνταγματικότητας των διατάξεων του εκλογικού νόμου (Ν.72/79), που επιδιώκει ο αιτητής, θα συνιστούσε εκτροπή από το συνταγματικό πλαίσιο και θα αποδυνάμωνε το τεκμήριο της συνταγματικότητας των νόμων.

15

20

25

3. Οι σχετικές διατάξεις του άρθρου 31 του Συντάγματος και ειδικά η ερμηνεία του όρου "ψηφίζει" δεν παρουσιάζουν οποιαδήποτε ασάφεια. Η ασάφεια πρέπει να έχει δικαϊκή υπόσταση στο πλαίσιο νομολογίας. Το δικαίωμα του ψηφίζειν στο πλαίσιο του άρθρου 31 έχει ερμηνευθεί από το Ανώτατο Δικαστήριο στην *Πίγγουρας ν. Αστυνομίας*. Η ρύθμιση των επιλογών που παρέχονται στον εκλογέα επαφίεται στη νομοθετική εξουσία. Ότι διαφυλάσσει το άρθρο 31 είναι η κατοχύρωση του δικαιώματος συμμετοχής στις προβλεπόμενες από το Σύνταγμα εκλογές και η ανεμπόδιστη άσκησή του με μυστική ψηφοφορία.

30

35

Τρία μέλη του Δικαστηρίου, αν και συμφώνησαν ως προς το διατακτικό της πλειψηφίας, διατύπωσαν ίδιο διάφορο σκεπτικό.

40

Αίτηση απορρίπτεται.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

- Demetriou etc. (C.B.C. Staff Society) v. The Republic, 1 R.S.C.C. 99·*
The Republic v. N.P. Loftis, 1 R.S.C.C. 30·
The Republic v. Zacharia, 2 R.S.C.C. 1·
- 5 *In re Ladas and Others (1985) 3 C.L.R. 2831·*
Αίτηση Εκκλησίας της Κύπρου (Αιτ. Αρ. 1/89, απόφαση ημερ. 29.8.89)·
Πρόεδρος της Δημοκρατίας v. Βουλής των Αντιπροσώπων (1991) 3 Α.Α.Δ. 252·
- 10 *The Improvement Board of Eylenja v. Constantinou (1967) 1 C.L.R. 167·*
The Board for Registration of Architects and Civil Engineers v. Kyriakides (1966) 3 C.L.R. 640·
Police v. Ekdotiki Eteria (1982) 2 C.L.R. 63·
- 15 *Cyprus Grain Commission etc. v. New Vatyli Co-operative Credit Society, 4 R.S.C.C. 91·*
Αίτηση Εκκλησίας της Κύπρου (Αιτ. Αρ. 3/89, απόφαση ημερ. 29.12.89)·
Πίγγουρας v. Αστυνομίας (1987) 2 C.L.R. 1·
- 20 *Hasip v. The Police, 1964 C.L.R. 48.*

Αίτηση.

- 25 Αίτηση από τον Ευθύμιο Ευθυμίου για άδεια του Ανώτατου Δικαστηρίου για έναρξη διαδικασίας, σύμφωνα με το Άρθρο 149(β) του Συντάγματος, για την ερμηνεία, προς το σκοπό διασαφήνισης, του όρου "να ψηφίσει" που απαντάται στο Άρθρο 31 του Συντάγματος.

Α. Τριανταφυλλίδης, Μ. Κλεόπας και Χρ. Τριανταφυλλίδης, για τον αιτητή.

Καμία εμφάνιση για τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

- 30 *Μ. Χριστοφίδης, για το Δημοκρατικό Συναγερμό.*

Κ. Χρυσοστομίδης, για το Δημοκρατικό Κόμμα.

Καμία εμφάνιση για το ΑΚΕΛ και την ΕΔΕΚ.

Μ. Παπαπέτρου, για το ΑΔΗΣΟΚ.

Μ. Τριανταφυλλίδης, Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας με Λ. Λουκαΐδη, Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, Α. Ευαγγέλου, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας και Τ. Πολυχρονίδου (Δνίς), Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α, ως φίλοι του Δικαστηρίου. 5

Cur. adv. vult 10

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Δ.: Το σκεπτικό της απόφασης, με το οποίο συμφωνά η πλειοψηφία των Δικαστών, θα το διαβάσει ο κ. Πικής.

Το άλλο σκεπτικό, με το οποίο συμφωνώ εγώ, ο κ. Στυλιανίδης και ο κ. Πογιατζής θα το διαβάσει ο κ. Στυλιανίδης μετά. 15

ΠΙΚΗΣ Δ.: Με την απόφαση που θα διαβάσω συμφωνώ εγώ, οι κ.κ. Κούρης, Παπαδόπουλος, Χατζητσαγγάρης, Χρυσοστομής, Νικήτας, Αρτεμίδης, Αρτέμης και Κωνσταντινίδης. Ο κ. Νικήτας λόγω φόρτου εργασίας δεν μπορούσε να παρουσιασθεί. 20

ΠΙΚΗΣ Δ.: Στις 6.5.91 απορρίψαμε την αίτηση του Ευθύμιου Ευθυμίου για την παραχώρηση άδειας να αποταθεί για την ερμηνεία προς το σκοπό διασαφήνισης του όρου "ψηφίζη" που απαντάται στο άρθρο 31 του Συντάγματος. Η αίτηση εδράζεται στις διατάξεις του άρθρου 149(β) του Συντάγματος και υποβλήθηκε βάσει του Κ.15(2)(β) των περί Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου Διαδικαστικών Κανονισμών του 1962. Στην απόφασή μας, που απαγγέλθηκε από τον προεδρεύοντα της ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, Δικαστή Δημητριάδη, εξηγούμε τους λόγους για τους οποίους καταλήξαμε να απορρίψου- 25 30

με την αίτηση και επιφυλάξαμε για σήμερα την έκδοση του σκεπτικού. Προχωρώ στην αιτιολόγηση της απόφασης.

(1) Ελάχιστη προϋπόθεση για την άσκηση της δικαιοδο-
 5 σίας που παρέχεται από το άρθρο 149(β) του Συντάγμα-
 τος για την διευκρίνιση ασαφών διατάξεων του Συντάγμα-
 τος αποτελεί η ύπαρξη διαφοράς και σε σχέση με αυτή
 διαφωνίας μεταξύ του αιτητή και άλλου προσώπου, αρχής
 ή οργάνου αναφορικά με την ερμηνεία εκ πρώτης όψεως
 10 διαφορούμενων προνοιών του Συντάγματος. Η διαφορά
 πρέπει να είναι εμφανής και να αποκαλύπτεται στο κείμε-
 νο της αναφοράς (*Menelaos Demetriou etc. (C.B.C. Staff
 Society) v. The Republic, 1 R.S.C.C 99*), και η αποσαφήνιση
 των προβαλλόμενων ως διαφορούμενων διατάξεων του Συ-
 ντάγματος αποφασιστικής σημασίας για την επίλυση της
 15 διαφοράς (*The Republic v. N.P.Loftis, 1 R.S.C.C.30* και
*The Republic v. Charalambos Zacharia, Ypsonas, 2 R.S.C.C.
 1*).

Το αίτημα του Ευθυμίου Ευθυμίου για την αποσαφήνι-
 ση των ασαφών, όπως ισχυρίζεται, διατάξεων του άρθρου
 20 31 του Συντάγματος, υποβλήθηκε ανεξάρτητα από την
 ύπαρξη οποιασδήποτε διαφωνίας, και δεν αποβλέπει στην
 επίλυση αναφυσίας διαφοράς. Η αίτηση στοχεύει στη
 διακήρυξη των δικαιωμάτων του αιτητή βάσει του άρθρου
 31 του Συντάγματος, προφανώς προς το σκοπό καθοδήγη-
 25 σής του στην άσκηση του δικαιώματος του να ψηφίσει
 κατά τις επικείμενες βουλευτικές εκλογές της 19/5/91 και
 την καθοδήγηση των αρχών ως προς την αποτίμηση της
 λευκής ψήφου. Παρόλο που έχει επικρατήσει η άποψη ότι
 30 δεν είναι απαραίτητο για να νομιμοποιείται αιτητής να
 αποταθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο βάσει του άρθρου 149
 (β) η διαφορά να έχει ανακύψει στο πλαίσιο δικαστικής
 υπόθεσης (*In re Ladas and Others(1985) 3 C.L.R.2831* και
Αίτηση Εκκλησίας της Κύπρου 1/89), η ύπαρξη διαφοράς
 35 συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση, καθώς και ανάγκη για
 την αποσαφήνιση των σχετικών διατάξεων του Συντάγμα-
 τος προς επίλυσή της.

Το άρθρο 149 (β) δεν έχει ως αντικείμενο την καθιέρω-

ση διαδικασίας για τη διακήρυξη των δικαιωμάτων των πολιτών ούτε αποτελεί δικονομικό μέτρο εξομοιούμενο με αγωγή του δημοσίου (*actio popularis*). Η επίκληση των προνοιών του συναρτάται με την ύπαρξη διαφοράς και την αναγκαιότητα αποσαφήνισης των σχετικών διατάξεων του Συντάγματος προς επίλυσή της. Έξω από το πλαίσιο αναφυσίας διαφοράς, ο αιτητής δε νομιμοποιείται να προσφύγει στο Ανώτατο Δικαστήριο βάσει του άρθρου 149' (β).

(2) Αντικειμενικός σκοπός του αιτητή και στόχος του αιτήματός του δεν είναι η αποσαφήνιση των διατάξεων του άρθρου 31 αλλά η κρίση, με γνώμονα τις πρόνοιες αυτού του άρθρου του Συντάγματος, της συνταγματικότητας των διατάξεων του εκλογικού νόμου (Ν. 72/79) αναφορικά με τη χρήση του δικαιώματος για την παροχή σταυρού προτίμησης και την αποτίμηση της λευκής ψήφου. Εάν καταφανεί, όπως εισηγήθηκε ο δικηγόρος του αιτητή, μετά την ερμηνεία που θα αποδοθεί από το Ανώτατο Δικαστήριο στις διατάξεις του άρθρου 31, ότι οι σχετικές πρόνοιες του εκλογικού νόμου αντιβαίνουν προς το Σύνταγμα, θα εναπόκειται στη νομοθετική εξουσία να μεριμνήσει για την εναρμόνισή τους με τις συνταγματικές επιταγές.

Το άρθρο 149 (β) δεν παρέχει δικαιοδοσία ούτε συνιστά μέσο για την κρίση της συνταγματικότητας νομοθετικών διατάξεων. Το Σύνταγμα αναγνωρίζει δυο τρόπους για την κρίση της συνταγματικότητας των νόμων. Τον προληπτικό έλεγχο που μπορεί να ασκηθεί πριν την έκδοση των νόμων με Αναφορά του Προέδρου της Δημοκρατίας βάσει του άρθρου 140 (*Βλ. Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων (1991) 3 Α.Α.Δ. 252*), και τον παρεμπόδιοντα έλεγχο εφόσον κρίνεται απαραίτητο για την επίλυση αναφυσίας διαφοράς στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας. Στην τελευταία περίπτωση η κρίση της συνταγματικότητας του νόμου αναλαμβάνεται μόνον εφόσον το συνταγματικό θέμα προσδιορίζεται ρητά και επακριβώς (*Βλ. Πρόεδρος Της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων (1991) 3 Α.Α.Δ. 252 και The*

- Improvement Board of Eylenja v. Andreás Constantinou* (1967) 1 C.L.R.167) και νοουμένου ότι είναι αναπόφευκτη για την επίλυση της διαφοράς (βλ. *The Board for Registration of Architects and Civil Engineers v. Christodoulos Kyriakides* (1966) 3 C.L.R. 640, και *Police v. Ekdotiki Eteria* (1982) 2 C.L.R.63). Στην προκείμενη αίτηση επιδιώκεται υπό τον μανδύα αποσαφήνισης του άρθρου 31 η κρίση της συνταγματικότητας των διατάξεων του εκλογικού νόμου που διέπουν την παροχή σταυρού 5 προτίμησής και την αποτίμηση της λευκής ψήφου. Η άσκηση δικαιοδοσίας βάσει του άρθρου 149 (β) για την κρίση της συνταγματικότητας των διατάξεων του εκλογικού νόμου θα συνιστούσε εκτροπή από το συνταγματικό πλαίσιο και θα αποδυνάμωνε το τεκμήριο της συνταγματικότητας των νόμων (βλ. *Board for Registration of architects and Civil Engineers v. Kyriakides ανωτέρω*). Δε μπορεί να γίνουν υποθέσεις για τη συνταγματικότητα νόμου ούτε η εγκυρότητά του να εξετασθεί υπό το πρίσμα του κριτηρίου της εκ πρώτης όψεως υπόθεσης που ισχύει για τον εντοπισμό ασάφειας βάσει του άρθρου 149 (β). (βλ. *Αίτηση Εκκλησίας της Κύπρου 1/89 (ανωτέρω)*).

- (3) Ανεξάρτητα από τις προμνημονευθείσες διαπιστώσεις που καθιστούν την αίτηση απορριπτέα, οι σχετικές διατάξεις του άρθρου 31 του Συντάγματος και ειδικά η ερμηνεία του όρου "ψηφίζη" δεν παρουσιάζει οποιαδήποτε 25 ασάφεια. Παρόλο που έχει γίνει δεκτό το ελαστικότερο κριτήριο της *Cyprus Grain Commission etc. v. New Vatyli Co-Operative Credit Society*, 4 R.S.C.C.91, που συναρτά την ασάφεια με την ύπαρξη υποκειμενικής διαφωνίας μεταξύ των αντιδίκων ή αντιδίκου και δικαστηρίου, αρχής ή 30 οργάνου (βλ. *In re Ladas (ανωτέρω)* και *Αίτηση Εκκλησίας της Κύπρου 1/89 (ανωτέρω)*), η ασάφεια πρέπει να έχει δικαιϊκή υπόσταση (βλ. *Αίτηση Εκκλησίας της Κύπρου 1/89 (ανωτέρω)* και *Αίτηση Εκκλησίας της Κύπρου 3/89, ημερ. 29.12.1989*), στο πλαίσιο της νομολογίας. Το 35 δικαίωμα του ψηφίζειν στο πλαίσιο του άρθρου 31 έχει ερμηνευθεί από το Ανώτατο Δικαστήριο στην *Πίγγουρας v. Αστυνομίας*(1987) 2 C.L.R.1. Εξασφαλίζεται, όπως αποφασίστηκε, το δικαίωμα συμμετοχής του κάθε εκλογέα

σε κάθε εκλογή που διενεργείται σύμφωνα με το Σύνταγμα, αλλά δεν προκαθορίζονται οι επιλογές που παρέχονται στον εκλογέα. Η ρύθμιση των επιλογών αυτών επαφίεται στη νομοθετική εξουσία. Ότι διαφυλάσσει το άρθρο 31 είναι η κατοχύρωση του δικαιώματος συμμετοχής στις προβλεπόμενες από το Σύνταγμα εκλογές και η ανεμπόδιστη άσκησή του με μυστική ψηφοφορία. Στο βαθμό που επιδιώκεται η καθοδήγηση του δικαστηρίου ως προς την άσκηση των δικαιωμάτων του αιτητή βάσει του άρθρου 31 αυτή έχει παρασχεθεί στην υπόθεση *Πίγγουρα* (ανωτέρω). Ούτε έχει προκύψει διαφωνία μεταξύ του αιτητή και οποιουδήποτε άλλου προσώπου για την ερμηνεία του άρθρου 31 ώστε να στοιχειοθετούνται οι ελάχιστες προϋποθέσεις για την θεμελίωση ασάφειας ως προς τις διατάξεις του άρθρου 31. Ο μονομερής προσδιορισμός ασάφειας δεν θεμελιώνει θέμα ασάφειας.

(4) Ενόψει της κατάληξης στην οποία έχουμε αχθεί δεν κρίθηκε αναγκαίο να εξετάσουμε κατά πόσο ο αιτητής έχει το απαιτούμενο συμφέρον για να αποταθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο βάσει του άρθρου 149 (β). Το θέμα ηγέρθη ακροθιγώς και δεν συζητήθηκε εξαντλητικά ή σε οποιαδήποτε έκταση. Παρενθετικά αναφέρουμε μόνον ότι το συμφέρον πρέπει να είναι άμεσο όπως αποφασίστηκε στην Αίτηση της Εκκλησίας της Κύπρου 1/89 (ανωτέρω).

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ Δ.: Ο αιτητής, Ευθύμιος Ευθυμίου, πολίτης της Δημοκρατίας, εγγεγραμμένος στους Εκλογικούς Καταλόγους, με μονομερή αίτηση, που υποβλήθηκε με βάση τα Άρθρα 149(β), 31 και 63 του Συντάγματος και τον Κανονισμό 15(2)(β) του Διαδικαστικού Κανονισμού του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, 1962, ζητά άδεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου για έναρξη διαδικασίας, σύμφωνα με το Άρθρο 149(β) του Συντάγματος, για την ερμηνεία, προς το σκοπό διασαφήνισης, του όρου "να ψηφίζει", που απαντάται στο Άρθρο 31 του Συντάγματος, σε σχέση με:-

(α) Τον περιορισμό της χρήσης του σταυρού προτίμησης, που προβλέπουν οι περί Εκλογής Μελών της

Βουλής των Αντιπροσώπων Νόμοι του 1979 έως 1987, (Αρ. 72/79, 73/80, 16/81, 124/85, 164/85, 297/87).

(β) Την αποτίμηση, με βάση τους πιο πάνω Εκλογικούς Νόμους, της λευκής ψήφου ως άκυρης.

- 5 Το Άρθρο 149(β) του Συντάγματος απονέμει στο Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο αποκλειστική δικαιοδοσία ερμηνείας του Συντάγματος σε περίπτωση ασάφειας. Η πρόσβαση στο Δικαστήριο ρυθμίζεται από τον Κανονισμό 15(2), που προϋποθέτει, είτε έγγραφη αναφορά από επηρεαζόμενο Δικαστήριο, ή, σε κάθε άλλη περίπτωση, ύστερα από άδεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το οποίο καθορίζει και τον τρόπο της διαδικασίας, εάν παραχωρήσει άδεια.

- 15 Το Άρθρο 144 του Συντάγματος προβλέπει για το δικαστικό έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων. Είναι δικονομικό και αποκλειστική δικαιοδοσία είχε το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο.

- 20 Με τη νέα προσωρινή δομή των Δικαστηρίων της Κυπριακής Πολιτείας, η οποία εγκαθιδρύθηκε με τους περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλες Διατάξεις) Νόμους του 1964 έως 1991, (Αρ. 33/64, 35/75, 72/77, 59/81, 3/87, 158/88, 109/91), το Άρθρο 144 κατέστη ανενεργό και όλα τα ζητήματα ισχυριζόμενης αντισυνταγματικότητας κρίνονται ως νομικά θέματα στη διαδικασία. Αποφασίζονται 25 από τα Δικαστήρια στα οποία εγείρονται, είτε στην έφεση από δευτεροβάθμια Δικαστήρια, που ορίζονται με βάση την παράγραφο 3 του Άρθρου 11 του πιο πάνω Νόμου.

- 30 Η άσκηση της δικαιοδοσίας της αυθεντικής ερμηνείας του Συντάγματος ασκείται μόνον από την Ολομέλεια του Δικαστηρίου - (Άρθρο 11(1) του Νόμου, βλ., επίσης, *Vedat Ahmet Hasip v. The Police (1964) C.L.R. 48*).

Σε αριθμό υποθέσεων, το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο έκαμε αναφορά στο Άρθρο 149(β) σε παραπομπές από κατώτερα Δικαστήρια - (βλ., μεταξύ άλλων, *The*

Republic and N.P. Loftis 1 R.S.C.C. 30 The Republic and Charalambos Zacharia 2 R.S.C.C. 1).

Η ερμηνεία του Συντάγματος, με βάση το Άρθρο 149, δεν πρέπει να συγχύζεται, με οποιοδήποτε τρόπο, με το δικαστικό έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων.

5

Στην περίπτωση της αντισυνταγματικότητας, αντιπαραβάλλεται ο Νόμος ή συγκεκριμένο μέρος τούτου, με συγκεκριμένο Άρθρο του Συντάγματος, στο οποίο όμως δεν υπάρχει ασάφεια, και, αν υπάρχει ασυμφωνία ή αντίθεση με τη συνταγματική πρόνοια, ο νόμος, ή το μέρος του νόμου, ανάλογα με την περίπτωση, κηρύσσεται αντισυνταγματικός. Για να δοθεί άδεια καταχώρισης αίτησης - πρόσβασης στο Ανώτατο Δικαστήριο - για ερμηνεία πρόνοιας του Συντάγματος, δεν είναι ανάγκη να υπάρχει εκκρεμής δικαστική διαδικασία ενώπιον οποιουδήποτε Δικαστηρίου. Είναι, βέβαια, δικαιοδοσία που ασκείται με φειδώ.

10

15

Άδεια χορηγείται όταν υπάρχει εκ πρώτης όψεως ασάφεια, όπως ο όρος καθορίστηκε τελικά στην πρόσφατη Απόφαση της Ολομέλειας στην Αίτηση Αρ. 1/89 - *Αυτοκέφαλος Αγιωτάτη Ορθόδοξος και Αποστολική Εκκλησία της Κύπρου (που δόθηκε στις 29 Αυγούστου, 1989)* και στην Απόφαση στην Αίτηση Αρ. 3/89 - *Αυτοκέφαλος Αγιωτάτη και Αποστολική Εκκλησία της Κύπρου και Βουλή των Αντιπροσώπων και Άλλος (που δόθηκε στις 29 Δεκεμβρίου, 1989)*.

20

25

Περαιτέρω ο αιτητής πρέπει να έχει άμεσο συμφέρο.

Η ασάφεια πρέπει να πηγάζει και να διαφανεί από διαφορά μεταξύ του αιτητή και άλλου προσώπου, αρχής, ή οργάνου στη Δημοκρατία.

30

Το αίτημα, στην παρούσα περίπτωση, αποβλέπει στον έλεγχο της συνταγματικότητας του Εκλογικού Νόμου και είναι έξω από τα όρια του Άρθρου 149(β) του Συντάγμα-

35

τος.

Το Δικαστήριο δεν έχει ικανοποιηθεί ότι υπάρχει εκ πρώτης όψεως ασάφεια του όρου "να ψηφίζη".

Ως εκ τούτου, η αίτηση απορρίπτεται.

5 ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Η αίτηση απορρίπτεται.

Αίτηση απορρίπτεται.